

Norges vassdrags- og energidirektorat
Boks 5091 Majorstua
0301 OSLO

Trondheim, 10.11.2016

Deres ref.:
[Deres ref.]

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2016/2914

Saksbehandler:
Jarl Koksvik

Høringsuttalelse for endra søknader for Heståga og Troåga kraftverk i Beiarn kommune

Vi viser til oversendte saksdokumenter fra NVE datert 7.10.2016 med endringssøknader for Heståga og Troåga kraftverk og Mårberget kraftverk i Beiarn kommune. Miljødirektoratet har tidligere avgitt uttalelse med utgangspunkt i mulige konsekvenser for anadrom laksefisk for Heståga og Troåga kraftverk og vil i det videre derfor kun omtale dette prosjektet. For Mårberget kraftverk vises det til Fylkesmannen i Nordlands uttalelse i saken.

Bakgrunn

Beiarkraft AS søkte opprinnelig om et prosjekt med inntak i Heståga (365 moh.) og Troåga (370 moh.) med utløp direkte til Beiarelva på kote 365 moh. Heståga har en anadrom strekning på ca. 120 m og med planlagt kraftverksutløp i selve Beiarelva ville prosjektet ha påvirket hele denne strekningen negativt gjennom fraføring av vann.

I Miljødirektoratets høringsuttalelse av 20.6.2016 ble det vist til at alle deler av Beiarvassdraget som er definert som anadrom strekning er omfattet av beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag. Dette gjelder også nedre del av Heståga. Med bakgrunn i reduksjonen av leveområder for fisk og ferskvannsorganismer som følge av bortføringen av vann, vurderte direktoratet at prosjektet ville komme i konflikt med beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag. Det ble derfor anbefalt at man utredet et justert prosjekt hvor utløpet av kraftverket ble flyttet til ovenfor anadrom strekning i Heståga. Det ble videre påpekt at det bør stilles krav om installering av omløpsventil og at inntaket legges slik at man unngår gassovermetning.

I den nå oversendte endringssøknaden for Heståga og Troåga kraftverk, har søker framlagt et nytt alternativ med flytting av kraftverket til Heståga og med utløp ovenfor fossen som utgjør vandringshinderet for anadrom fisk. Overføringen vil innebære en økning i vannføringen nedstrøms kraftverket sammenlignet med dagens situasjon. Det nye alternativet vil medføre en reduksjon i brutto fallhøyde på ca. 19 m og en endret midlere årlig produksjon på ca. 0,6 GWh sett i forhold til hovedalternativet.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet ser det som positivt at søker nå har framlagt et nytt utbyggingsalternativ for Heståga og Troåga kraftverk for å ta hensyn til den anadrome delen av Heståga. Alternativet vil opprettholde dagens vannføring og i perioder med kjøring av kraftverket og med overføring fra Troåga så vil vannføringen nedstrøms kraftverket i tillegg kunne øke. Dette vil minimum holde det vanndekte arealet og dermed produksjonsområdene for fisk og ferskvannsorganismer på dagens nivå eller høyere. I perioder med høy avrenning vil man samtidig kunne få strekninger med betydelig høyere gjennomsnittlig vannhastighet enn i dag og som vil kunne medføre mindre egnede stand- og oppvekstområder for ungfisk.

Miljødirektoratet hadde ikke anledning til å delta på alle befaringsobjektene under befaringen tidligere i høst og gikk bl.a. glipp av befaringen knyttet til Heståga og Troåga kraftverk. Vi kjenner derfor ikke til utformingen og fallgradienten på Heståga nedstrøms det alternative utløpsstedet, og er derfor ikke kjent med hvordan en økt vannføring faktisk vil kunne gjøre seg gjeldene i vassdraget. I perioder med høy avrenning vil økningen i vannføring nedstrøms et eventuelt kraftverk i Heståga uansett aldri overstige $0,6 \text{ m}^3/\text{s}$ som er den maksimale slukeevnen på inntaket i Troåga. Middelvannføringen i Heståga er oppgitt til å være $0,4 \text{ m}^3/\text{s}$ og det er antatt at vassdraget kan ha relativt høye vår - og høstflommer. Tross dårlig lokalkunnskap antar direktoratet derfor at en maksimal tilførsel av $0,6 \text{ m}^3/\text{s}$ fra Troåga trolig totalt sett vil ha en mer positiv enn negativ effekt på produksjonen av fisk i nedre del av Heståga. Det nye alternativet vil uansett være mer positivt enn det tidligere skisserte hovedalternativet hvor den anadrome strekningen i lengre perioder kun ville ha hatt minstevannføring ($0,03 \text{ m}^3/\text{s}$ på sommeren og $0,02 \text{ m}^3/\text{s}$ på vinteren).

I likhet med Fylkesmannen i Nordland ser samtidig Miljødirektoratet at det vil kunne være behov for å evaluere eventuelle effekter av den økte vannføringen i Heståga og ber om at dette tas hensyn til når vilkårene (naturforvaltningsvilkårene) skal settes ved en eventuell inngåelse av konsesjon. Et eksempel på en problemstilling som det vil kunne være aktuelt å få kartlagt er om eventuelle gytegroper som etableres under høy vannføring på høsten, tørrellegges og fryser om vinteren når tilsiget er lavt og overføringen fra Troåga opphører som følge av at vannføringen faller under minste slukeevne.

Med forbehold om at den økte vannføringen i vassdraget ikke skaper uventede dårlige gyte- og oppvekstforhold for anadrom fisk, og at det etableres omløpsventil i kraftverket, vurderer Miljødirektoratet totalt sett at det nå framlagte endringsforslaget for Heståga og Troåga kraftverk gjør at prosjektet ikke lenger kommer i konflikt med beskyttelsesregimet for nasjonale laksevassdrag.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Torfinn Sørensen	Jarl Koksvik
seksjonsleder	seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi til:

Fylkesmannen i Nordland	Moloveien 10	8002	Bodø
Nordland fylkeskommune	Fylkeshuset	8048	Bodø
Beiarn kommune		8110	MOLDJORD